

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
 เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘
ผลประโยชน์อยู่ตรงไหนเอาจุดนั้น

ก่อนจึงหัน

การภาวนาไม่ได้หลักได้เกณฑ์ เราเคยเตือนเสมอมา อย่าลืมนสติเป็นพื้นฐาน สำคัญมากที่จะตั้งรากฐานตั้งแต่ต้นจนกระทั่งถึงวิมุตติหลุดพ้น เหนือสติไปไม่ได้ ทีแรก สติล้มลุกคลุกคลาน บังคับ ต่อไปสติตั้งได้ สติปัญญาอัตโนมัติขึ้นมหาสติมาปัญญา จากสตินี้เท่านั้น ใครอย่าสักแต่ว่าทำๆ ไม่มีสติใช้ไม่ได้นะ สติต้องเป็นพื้นฐาน ถ้ามีสติ แล้วไม่ว่าการภาวนาหรือหน้าที่การงาน สติอยู่กับตัวแล้วไม่ค่อยผิดพลาด ถ้าเปลอสติ แล้วผิดพลาดไปโดยลำดับ เลยจากนั้นคนไม่มีสติ ก็คือคนบ้า นั้นเห็นไหมละ การขาด สติเป็นเรื่องเล็กน้อยเมื่อไร พวกกันจำให้ดี

นักปฏิบัติเราให้ได้เห็นธรรมพระพุทเจ้า ออกมาประกาศให้โลกสภปรกนี้ได้ เห็นเสียบ้างนะ เวลานี้โลกสภปรกมันกำลังโจมตีอรรถธรรมของพระพุทเจ้าซึ่งเป็นของ เลิศเลอ มันจะเอาให้มาอยู่ในกองมูตรกองคูดด้วยกัน แล้วยกกองมูตรกองคูดขึ้นสูงๆ เหม็นคลุ้งทั่วประเทศ เหม็นคลุ้งทั่วโลก ตัวเหม็นคลุ้งคือกิเลส แต่ใครก็ชอบยอขึ้นสูงๆ ยอขึ้นสูงเท่าไรยิ่งเหม็นคลุ้งไปหมดนะ เวลานี้ศาสนาเรากำลังถูกเหยียบย่ำทำลาย เป็น ลำดับลำดับทุกวิถีทาง จนกระทั่งถึงผู้ใหญ่เป็นกองมหาภัยทำลายชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เราก็ไม่เคยได้ยิน นี่เราเริ่มได้ยินแล้ว แล้วเริ่มเปิดตัวออกมาเรื่อยๆ ให้ได้เห็นอย่างชัดเจนๆ รู้ รู้อยู่แล้ว เอาพยานหลักฐานออกมาแล้วก็จับได้ทันทีๆ เลย

ให้ท่านทั้งหลายรักษาศาสนาในตัวของท่านเอง คำว่าศาสนาคือคำสอนของท่าน ผู้รู้ผู้ฉลาดแหลมคม ได้แก่จอมปราชญ์คือพระพุทเจ้าของเรา ให้พากันไปปฏิบัตินะ มี เท่านั้นในโลก พูดให้ชัดเจนเลย สามโลกธาตุมีพุทธศาสนาเท่านั้นเป็นผู้สิ้นกิเลส ผู้สิ้น กิเลสนั้นละเป็นผู้มาเป็นเจ้าของศาสนา นอกนั้นก็เป็นคลังกิเลส สอนด้วยวิธีการของ กิเลสทั้งนั้น ธรรมนี้สอนเป็นโครงการของธรรมๆ เพื่อเป็นสுகติๆ ไปดีๆ ดีจนสุดยอด ได้ ให้พากันจำให้ดี

จับให้มันนะ ศาสนธรรมของพระพุทเจ้านี้เลิศเลอสุดยอดแล้ว จับให้มัน อย่า ปล่อย่อย่างวาง อย่าเชื่อความหลอกลวงของมูตรของคูด เวลานี้มูตรคูดกำลังเสกสรรปั้น ยอดตัวขึ้นให้เป็นทองคำทั้งแท่ง และจะเหยียบทองคำทั้งแท่งไป ให้พากันระลึกไว้ อยู่ใน หัวใจของเรานั่นแหละ ความคิดที่เป็นอรรถเป็นธรรมไม่ค่อยมีราคาซื้อขายยิ่งกว่า ความคิดที่เป็นไปตามกิเลสตัณหา ถ้าเรื่องของกิเลสตัณหาแล้วเป็นทองคำทั้งแท่งไปเลย

ไม่ว่าใจเขาใจเรา อย่าไปตำหนิใครนะ เรื่องกิเลสมีอยู่กับทุกคน และธรรมมีอยู่กับทุกคน เมื่อสั่งสมให้เกิดขึ้น เกิดขึ้นได้ด้วยกันทั้งนั้น

พระให้ภวานานะ อย่าแฟน ๆ ฟ่าน ๆ พระต้องภวานา อยู่ที่โหนดติดแน่นกับตัว อยู่ตลอดเวลา ลงสติติดกับตัวแล้วกิเลสเกิดไม่ได้ มันจะขนาดเป็นคลื่นเท้ามหาสมุทร ทะเลหลวง สตินี้ต้านไว้อยู่เลย ที่เกิดและที่แสดงออกของกิเลส นั้นเกิดมาจากความคิด ความปรุงนะ เรียกว่าสังขาร สังขารนี้มีสิ่งหนึ่งสำคัญที่ลึกลับมากได้แก่อวิชชา มันหนุนขึ้นมาให้อยากคิดอยากปรุงอยากรู้อยากเห็น อยาก ๆ ๆ ตลอด เป็นไปด้วยอำนาจของกิเลสนี้ทั้งนั้น

ที่นี้เมื่อมีสติอยู่แล้วความคิดปรุงนี้จะออกไม่ได้ คิดปรุงนี้เป็นเรื่องของกิเลส ล้วน ๆ มันจะออกไม่ได้ นี่สำหรับนักภวานา จับให้ตึนะ ถ้าลงสติได้จับไว้แล้วความคิด ความปรุงที่เป็นกิเลสนี้ออกไม่ได้ ๆ ความคิดปรุงเป็นเรื่องของธรรม เช่นคำบริกรรม มีพุทโธ ๆ เป็นต้น มีสติกำกับแล้ว นี่เป็นเครื่องคุ้มครองรักษาจิตใจได้เป็นอย่างดี ถ้าธรรมคุ้มครองจิตแล้วกิเลสแสดงตัวและลูกกลมไม่ได้ จิตจะมีความสงบเย็นขึ้นมา เย็นขึ้นโดยลำดับ ออกทางด้านปัญญาสติก็สำคัญ ความจดจ่ออยู่กับสติสำคัญมาก ให้พากันจำ

นักปฏิบัติเราอยากให้รู้ให้เห็นมรรคผลที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ พระเป็นอันดับหนึ่งที่จะเป็นผู้ครองมรรคผลนิพพานจากการปฏิบัติของตน ขอให้จำให้ดี อย่าเลอะ ๆ เทอะ ๆ เร่ ๆ ร่อน ๆ จะไม่มีประโยชน์อะไรเลย ให้ดูหัวใจเจ้าของ อะไรไม่สำคัญ ยิ่งกว่าใจที่เป็นมหาเหตุ มหาเหตุส่วนใหญ่ก็คือกิเลส มันก่อเรื่องก่อราวขึ้นตลอดเวลา ธรรมก่อขึ้นไม่ได้ถ้าไม่พยุลงจริง ๆ เช่นอย่างสติธรรมต้องก่อขึ้น ปัญญาธรรมต้องก่อขึ้น วิริยธรรม ความอุตสาหะพยายาม ขันติธรรม ความอดความทน ต้องจดจ่อ ก่อขึ้นด้วยความจดจ่อ กิเลสก่อไม่ก่อมันไหลไปเลย พากันจำให้ดี

เราพูดนี้เอาออกมาจากหัวใจล้วน ๆ เลย ท่านทั้งหลายเคยได้ยินไหม หลวงตาบัวแต่ก่อนไม่เคยพูดอย่างนี้ ออกมาจากบ้านจากเรือนก็มาเรียนหนังสือ มาเรียนแล้วก็รู้สึกในธรรมทั้งหลาย สะดุดตัวเข้าไปเรื่อย ๆ สะดุดไปในธรรม สะดุดไปในธรรม ที่นี้จิตใจก็ค่อยดูดีเต็มในธรรมเรื่อย ๆ เลย จนกระทั่งได้ออกปฏิบัติ ออกปฏิบัติแล้วนั้นละ ที่นี้ ธรรมได้ดูดีเต็มกันระหว่างจิตกับธรรมเข้ากันแล้วด้วยภาคปฏิบัติ มีจิตตภานาละ ท่านว่าภาคปฏิบัติ จิตใจก็มีความเอิบอ้อมด้วยอรรถด้วยธรรม ธรรมะที่ไม่เคยรู้เคยเห็นเกิดขึ้นมา ๆ เราไม่เคยคาดเคยคิด แต่เกิดขึ้นมาจากอำนาจของธรรมที่เราปฏิบัติอยู่ จนกระทั่งได้มาพูดอย่างทุกวันนี้ละ เราไม่เคยสะทกสะท้านสามแดนโลกธาตุ แล้วเราไม่

เคยคิดเคยคาด ว่าเราจะรู้จะเห็นแล้วจะนำมาพูดอย่างนี้ได้ แต่มันก็พูดได้ รู้ได้เห็น ได้มาแล้ว จะว่าไง

นี่ธรรมของพระพุทธเจ้า ไม่อยู่ในความดันเดาคาดคะเนของใครละ อยู่กับการปฏิบัติ ให้พากันตั้งอกตั้งใจ เกิดมาเป็นมนุษย์นี้เลิศแล้วสำหรับชาวพุทธเราที่ได้ยึดพระพุทธศาสนาเป็นหลักเกณฑ์ ขอให้ตั้งใจให้ดี อย่าผิดอย่าพลาด อย่าโลเลโลกเลก ตามกิเลส มันกล่อมมะกิเลส กิเลสนี้จะออกจากปากไหนแหลมคมมะ กล่อมให้เคลิ้มหลับไปได้ เรื่องธรรมนี้มันว่าเป็นขวานผ่าซากบ้าง เป็นคำหยาบโลนบ้าง นี่มะกิเลสมันว่า เป็นขวานผ่าซากบ้าง เป็นคำหยาบโลนบ้าง กิเลสมันตำหนิ โจมตีว่าธรรมนี้หยาบโลน ตัวมันเองนั่นละตัวหยาบโลน

ธรรมที่ว่าหยาบโลนคือธรรมที่สะอาดชะล้างลงไปที่ยาบโลน มันก็หาว่าธรรมนี้หยาบโลน ตัวมันก็เรียกว่าสะอาดสุดยอดมิใช่หรือ พิจารณาซิ เทียบกันได้อย่างนั้น นี่ละกิเลสอยู่ในหัวใจของทุกคน อย่าไปตำหนิคนนั้นคนนั้นะ อยู่กับทุกคน ใครดูใจตัวเองบ่อยๆ ด้วยสติ คนนั้นจะปรากฏความแปลกประหลาดขึ้นมาภายในจิตใจ ดังที่นำมาพูดให้พี่น้องทั้งหลายฟังนี้ เราไม่เคยคาดเคยคิดว่าจะได้รู้ได้เห็นในธรรมที่นำมาพูดนี้ มันก็รู้ได้เห็นแล้วได้พูดขึ้นมาเสียแล้ว รู้มานานสักเท่าไรได้ ๕๕-๕๖ ปีนี้แล้ว ตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๔๙๓

เปิดให้ชัดเจนเรื่องธรรม กิเลสมันเปิดตัวออกตลาดได้ ทำไมธรรมออกไม่ได้ มันเป็นอย่างนี้ ถ้าธรรมออกมาหาว่าอวดอุตริมนุสสรธรรม หาว่าโอ้อวดว่าอย่างนั้นอย่างนี้ กิเลสมันโจมตีธรรม มันออกตลาดจนเหม็นคูลังไปหมดทั่วโลกเราแล้วเป็นอย่างนี้ไม่มีใครโจมตีมัน ไม่มีใครโจมตีนะเพราะมันพวกเดียวกัน ยิ่งเสริมยิ่งดี ๆ ดีสำหรับกิเลสนะ ชั่วสำหรับธรรม นี่ก็ได้มาสอนพี่น้องทั้งหลายแล้ว ธรรมที่สอนเหล่านี้เปิดออกมาจากจิตใจ ไม่ไปค้ำยื้อเชี่ยชุดคั้นที่ตรงไหน

พูด สาธุ ปริยัติเราเรียนมาเป็นปากเป็นทางแล้วไหลเข้ามาสู่ภาคปฏิบัติ แล้วก็เข้าสู่จิตใจนี้ทั้งหมด เวลาพูดออกจากใจๆ ทีเดียว เราไม่สงสัยไม่ว่าธรรมชั้นใด ๆ เราไม่เคยสงสัยในการสอนโลก สอนด้วยความแนใจ สอนด้วยความแม่นยำ ให้พากันตั้งใจประพฤติปฏิบัติ นี่แม่นยำมาแล้วตั้งแต่การปฏิบัติ ไม่แม่นยำมาโดยลำดับจะเห็นธรรมที่แม่นยำในหัวใจไม่ได้ เหตุต้องถูกผลจึงปรากฏขึ้นมาอย่างถูกต้องดีงาม พากันจดจำเอาทุกคนๆ พระนั้นอย่าลืมนื้อลืมตัวนะ ใครอยู่ที่ไหนอย่าลืมตัว สติๆ บอกอยู่ตลอดเวลา เป็นพื้นฐานของความเพียร เป็นพื้นฐานของพระผู้ต้องการมรรคผลนิพพานจะเป็นผู้ไม่เปลอสติ ตั้งตัวอยู่ตลอดเวลา ไม่ลืมนื้อลืมตัว เอาละพอ ให้พร

หลังจ้งหัน

คำว่าชั้น ๕ บรรดาชาวพุทธเราจะพอเข้าใจบ้าง แต่นอกนั้นจะไม่เข้าใจ ชาวพุทธที่เรียนและมีปฏิบัติบ้าง เรื่องชั้น ๕ จะพอเข้าใจ ชั้นระ แปลว่า กอง ถ้าเป็นหนังสือแปลว่า หมวดหรือแปลว่ากอง ชั้นระ ชั้น ๕ มี ๕ กอง มี ๕ กองชั้นทั้งห้า คือ รูปได้แก่ร่างกายของเรา เรียกว่ารูป รูปชั้น เวทนาชั้น มีความสุข ความทุกข์ เฉยๆ เรียกว่าเวทนาชั้น เป็นหมวดเป็นกอง สัญญาคือความจำได้หมายรู้ จำทิศจำทางจำชื่อ จำเสียงอะไรเหล่านี้เรียกว่าสัญญา จำวันนั้นวันนี้เรียกว่าสัญญา สังขารคือความคิดความปรุงของใจ ท่านเรียกว่าสังขาร คิดเรื่องนั้นเรื่องนี้เรียกว่าสังขาร วิญญาณคือความรับทราบ เวลาตากระทบรูปปี๊บๆ เรียกว่าวิญญาณ รู้ในขณะที่กระทบ พอการกระทบผ่านไปวิญญาณก็ดับไป

ตาเห็นรูป หูฟังเสียง เช่นเสียงป๊อๆ ได้ยินขณะฟังเรียกว่าวิญญาณ รวมแล้วเรียกว่าชั้น ๕ กองรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เรียกว่าชั้น ๕ กอง ๕ ทีนี้ชั้นนี้ทั่วๆ ไปแล้วเรียกว่าเป็นสมบัติของกิเลส รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นสมบัติของกิเลส กิเลสนำไปใช้ได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ๆ ทีนี้เมื่อได้ชำระจิตใจให้บริสุทธิ์แล้ว ชั้นทั้งห้านี้ก็กลายมาเป็นเครื่องมือของใจที่บริสุทธิ์ ชั้น ๕ นี้ก็เลยกลายเป็นชั้นล้วนๆ ไปไม่เป็นกิเลสตัณหาเหมือนเวลากิเลสครองตัวอยู่ ครองอำนาจอยู่ เวลากิเลสครองอำนาจอยู่ในร่างกาย เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นไปกับกิเลสทั้งนั้น

ทีนี้เวลาชำระใจให้บริสุทธิ์แล้ว เฉพาะอย่างยิ่งสัญญา สังขาร ที่เป็นกิเลสอย่างรวดเร็วๆ ก็ไม่เป็น ท่านจึงเรียกว่าชั้นล้วนๆ ได้เห็นได้ยินธรรมดาไม่ติดไม่พัน นี้เรียกว่าชั้นล้วนๆ ชั้นบริสุทธิ์ไปตามจิตว่างั้นเถอะ แต่ก่อนมัวหมองมืดตื้อไปด้วยกิเลสครอบชั้น ชั้นก็เลยมัวไปตามๆ กัน เป็นกิเลสไปตามๆ กัน เราพูดเรื่องชั้น ๕ แจงชั้น ๕ ชั้น ๕ ก็ตั้งที่พูดนี้ รูปคือร่างกาย เวทนาคือความสุข ความทุกข์ เฉยๆ ในร่างกาย สัญญาความจำได้หมายรู้ คิดนั้นคิดนี้ สังขารความคิดความปรุง วิญญาณ ความรับทราบ พอตามองเห็นรูปปี๊บวิญญาณจะทราบทันที ว่ารูป ว่าเสียง ว่ากลิ่น ว่ารส รับทราบแล้วดับไปๆ อันนี้เรียกว่าวิญญาณ ใน ๕ ประการนี้ท่านเรียกว่าชั้น ๕

ปรกติเป็นสมบัติของกิเลส เป็นเครื่องมือของกิเลสล้วนๆ เพราะกิเลสผลิตขึ้นมา ผลิตให้เป็นรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ขึ้นมา ทีนี้พอชำระกิเลสตัวยึดถือ มันออกจากใจได้โดยสิ้นเชิงแล้ว รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ชั้น ๕ นี้ก็กลายเป็นสมบัติของธรรมไป ธรรมนำไปใช้ เช่นนำไปเทศนาว่าการในที่ต่างๆ อย่างนี้เอาชั้นไปใช้ แต่ธรรมท่านไม่ยึด ไม่เหมือนกิเลส กิเลสนี้ยึดไปด้วย เป็นเนื้อเป็นหนังกับตัวเองไปเลย กิเลสกับชั้นเป็นเนื้อเป็นหนังอันเดียวกัน พอกิเลสขาดลงไปแล้ว

ธรรมะบริสุทธิ์ภายในใจแล้ว ชั้นนี้ก็เลยกลายเป็นชั้นที่บริสุทธิ์ ก็ใช้ชั้นนี้ทำประโยชน์ให้โลก เทศนาว่าการสั่งสอนที่นั่นที่นี้ก็คือชั้น อาศัยชั้น ที่นี้เป็นชั้นล้วนๆ ไม่มีอุปาทานยึดมั่นถือมั่นในชั้น คือธรรมท่านไม่ยึดชั้น ท่านนำไปเป็นเครื่องใช้เฉยๆ แต่กิเลสยึดเป็นตัวของตัวเองแน่นปึ๊งเลย ต่างกันอย่างนี้

พูดถึงเรื่องความเปลี่ยนแปลงสภาพในชั้น ในจิตที่รับผิดชอบสิ่งเหล่านั้นนั้น สัญญาเปลี่ยนแปลงที่เดียว รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ สัญญานี้เปลี่ยนแปลง หลงๆ ลืมๆ ไปเดี๋ยวนี้ อย่างที่ทุกวันนี้เราเทศน์ไปๆ หลงลืมไปนะ ตัดขาดไปเลยเราก็ระลึกไม่ได้ ตั้งใหม่ ก็เลยเป็นกัณท์ใหม่ไปเลย นี่ละสัญญามันตัด ถ้าสัญญาจำได้มันก็สืบเนื่องกันไปเรื่อย พูดเรื่องอะไรๆ ก็ติดต่อกันไปเรื่อยๆ ถ้าสัญญาขาดบ๊ีบขาดเลย เอ็นี่พูดอะไรมาน่า นั่นสัญญา แต่สังขารปรุงได้ๆ ไปตลอด ปรุงเรื่องอะไรได้ตลอด ส่วนสัญญาความจำนี้ไม่ได้ ขาด

ชาวพุทธเราจะไม่รู้ว่าชั้น ๕ คืออะไร วันนี้เราพูดให้ฟังเสียบ้าง ชั้น ๕ ดังที่ว่านี้ ชั้นระ แปลว่า กอง ถ้าเป็นวัตถุอะไรๆ นี้เป็นกอง ถ้าเป็นหนังสือก็ว่าเป็นหมวดเป็นหมู่ ชั้นระ แปลว่า กองหรือหมวด สิ่งเหล่านั้นถึงจะเปลี่ยนแปลงก็ตามก็ไม่เปลี่ยนแปลงเร็วเหมือนสัญญา สัญญานี้จะรู้กันชั่วเวลาพูด เวลาเทศนาว่าการ พอเทศน์ไปๆ สัญญาจะจับติดไปด้วยนะ แนบไปเรื่อยๆ พอสัญญาขาดบ๊ีบหายเสียเลย บางทีถึงกับว่า เอ็นี่พูดอะไรมาน่า ลืมแล้ว เป็นอย่างนั้น แล้วตั้งใหม่ ตั้งใหม่มันก็ตัดอีกอยู่อย่างนั้นสัญญาความจำ

สังขารเป็นเรื่องความปรุงจากธรรมที่ต้นออกมา คิดปรุงเรื่องอรรถเรื่องธรรม เทศนาว่าการ ธรรมต้นออกมาให้เป็นสังขาร คิดปรุงเรื่องนั้นเรื่องนี้เป็นคำพูดคำจาออกมา ถ้ากิเลสอยู่ภายในใจ กิเลสต้นออกมาให้เป็นสังขาร สังขารนี้ก็เป็นกิเลสไปเลย เรียกว่าสังขารสมุทัย สังขารของพระอรหันต์สังขารเป็นเครื่องใช้ สังขารบริสุทธิ์ เรียกว่าชั้นบริสุทธิ์ สังขารชั้นก็บริสุทธิ์ เป็นชั้นล้วนๆ ไม่เป็นกิเลส ต่างกัน

เวลารู้แล้วแยกได้หมดเลยนะ ไม่สนใจที่จะถามใคร คืออันนี้สมบูรณ์แบบๆ เรียกว่า สนฺทิกฺขุญฺโถ คือรู้เองเห็นเองในผลงานของตัวเอง ไม่ต้องถามใครๆ เป็นขึ้นเอง ดังที่พระท่านไปทูลถามปัญหาพระพุทธเจ้า นี่เป็นธรรมะชั้นสูงจวนจะพ้นแล้ว ยังติดอยู่จุดนั้น แล้วก็ไปทูลถามปัญหาพระพุทธเจ้า พอตีไปถึงฝนตกเลยขึ้นเฝ้าพระพุทธเจ้าไม่ได้ เลยยืนอยู่ใต้ถุนพระคันธกุฎี ที่นั่นฝนตกลงมา ฝนหยดย้อยลงมาจากชายคามากระทบกับน้ำที่อยู่บนพื้นนี้ ตกกลงมากระทบกันๆ ตั้งเป็นต่อมเป็นฟองขึ้นมา ท่านดูนั่นนั่นละธรรมะชั้นสูงเป็นธรรมหมดเลย ท่านดูความตั้งขึ้นดับไปๆ ของฟองน้ำที่มันตั้งขึ้นเป็นต่อมเป็นฟองแล้วดับไปๆ เมื่อน้ำกระทบกัน ท่านมาพิจารณาเทียบเข้าในจิต

สังขารปรุงดีปรุงชั่ว เกิดแล้วดับๆ มีจิตเป็นพื้นฐานอยู่นั้น เกิดดับแล้วก็ไปอยู่ที่นั่นไม่ อยู่ที่ไหน พอท่านพิจารณาไปเลยบรรลुरुธรรมบั้งขึ้นในเวลานั้นเลย บรรลุถึงขั้นอรหัตต์ ในเดี๋ยวนั้น

พอฝนตกหยุดแทนที่จะขึ้นไปทูลถามพระพุทธเจ้า กลับเลยไม่ไปทูลถาม นั่นละ เห็นไหม สนฺทิกฺขุโณ จะไปทูลถามสิ่งที่สงสัย เมื่อหายสงสัยแล้วเป็น สนฺทิกฺขุโณ รู้ด้วยตัวเองเต็มสัดเต็มส่วนแล้วกลับคืน นี่ในตำราท่านบอกไว้ ถึงท่านไม่บอกไว้ในตำราก็บอกในผู้ปฏิบัติ รู้เห็นตรงไหนแล้วไม่ต้องอาศัยใครมาเป็นพยาน อันนี้สมบูรณ์แบบๆ สนฺทิกฺขุโณ รู้เองเห็นเองในธรรมทุกขั้นที่เป็นผลแห่งการปฏิบัติของตนเอง รู้ขึ้นเป็นลำดับๆ สนฺทิกฺขุโณ ประกาศอยู่ในตัวเองเสร็จไม่ต้องไปถามใครเลย

อย่างพระอัญญาตระ ท่านจะไปทูลถามพระพุทธเจ้า พอไปถึงนั้นฝนตกท่านพิจารณาธรรมะอยู่นั้น ธรรมะขั้นสูง เลยบรรลुरुธรรมเสียในขณะนั้นแล้วกลับเลยไม่ทูลถาม เพราะ สนฺทิกฺขุโณ ก็คือองค์ศาสดา จะเป็นใครที่ไหนไป สนฺทิกฺขุโณ รู้เองประจักษ์ว่าพ้นแล้ว ก็กลับ ถึงขึ้นไปหาพระพุทธเจ้าก็เป็น สนฺทิกฺขุโณ อันเดียวกันจะไปหาท่านหาอะไร สนฺทิกฺขุโณ ท่านประกาศไว้แล้ว นั่นคือองค์ศาสดา พอรู้แล้วกลับเลย นี่ละ สนฺทิกฺขุโณ ไม่ต้องไปถามใครๆ เลย หากรู้ขึ้นในตัวเองเสร็จ

ธรรมพระพุทธเจ้านี้สดๆ ร้อนๆ บรรดาพี่น้องทั้งหลายที่เป็นชาวพุทธขออย่าไปเข้าใจว่า ท่านปรินิพพานแล้วเท่านั้นปีเท่านั้นปี นั้นพระรูปพระโคมพระสรีระ เกิดได้ตายได้เหมือนเราในที่ต่างๆ เกิดได้ตายได้ทั้งนั้น แต่ธรรมแท้ศาสดาแท้คือธรรม ถ้าเป็นพระก็ธรรมวินัย หรือประชาชนก็ศีล ธรรมวินัยนั้นแลคือองค์ศาสดาติดกับตัวของเรา เราสงวนรักษาตลอดเวลา ก็เท่ากับเราตามเสด็จพระพุทธเจ้าอยู่ตลอดเวลา ถ้าห่างเหินจากธรรมวินัยเมื่อไรเรียกว่าข้ามเกินฝ่าฝืน นั่นละห่างออกไปๆ ถึงจะเกาะชายฉัตรพระองค์อยู่ก็ไม่มี ความหมายอยู่ที่ปฏิบัติตาม

ท่านจึงสอนพระอานนท์ว่า ตอนที่พระอานนท์ไปทูลอาราธนาให้พระองค์ทรงพระชนม์อยู่เป็นเวลานานๆ พระองค์ก็ขู่เอาบ้าง ภาษาของเราเรียกว่าขู่เอาบ้าง อานนท์มาหวังอะไรกับเราอีก ถ้าพูดง่ายๆ ก็ว่า นี่ก็มีแต่กระดูกเราเท่านั้น หนังห่อกระดูก สิ่งที่เป็นสาระสำคัญๆ เราสอนไว้หมดแล้วไม่มีอะไรลับ เราเปิดเผยออกหมด สอนไว้หมดก็ยิ่งเหลือแต่เรือนร่างของเรา มาขออะไรอีก ดูก่อนอานนท์ พระธรรมและพระวินัยที่เราตรัสสอนไว้เรียบร้อยแล้วนั้นแล จะเป็นศาสดาของเธอทั้งหลายแทนเราตถาคตเมื่อเราล่วงไปแล้ว บอกชัดเจน

ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ผู้นั้นชื่อว่าบูชาตถาคตตลอดไป ผู้ใดมีความใกล้เคียงติดพันกับธรรมกับวินัย นั่นเป็นผู้ที่ติดพันกับศาสดา ตามเสด็จพระพุทธเจ้า

ตลอดเวลา จึงไม่ได้ห่างไกลนะ อยู่กับธรรมกับวินัย ศาสดาอยู่ตรงนั้น มรรคผลนิพพาน ก็อยู่ตรงนี้ ที่ตรงนี้จะทะลุถึงมรรคผลนิพพาน เพราะคำว่าธรรมวินัยก็ดีเป็นสวากขาตธรรมด้วยกัน ตรัสไว้ชอบแล้ว เพื่อจะส่งผู้ที่ดำเนินตามนี้ให้ถึงที่สุดจุดหมายปลายทาง ธรรมและวินัยนี้แลใส่เข้าไป ตามนี้ ๆ ถึงเลย ท่านว่า พระธรรมและพระวินัยนั้นและจะเป็นศาสดาของเธอทั้งหลายแทนเราตถาคตเมื่อเราล่วงไปแล้ว ท่านบอกไว้ อย่างนั้น

แล้วผู้ปฏิบัติ พระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้วก็บรรลุตามหลังกันเรื่อย ๆ มาจนกระทั่งทุกวันนี้ นี่ก็คือปฏิบัติตามศาสนานั้นเอง สด ๆ ร้อน ๆ ตลอดมา ธรรมจึงไม่ได้ห่างเหิน อย่าไปมองดูกาลสถานที่เวลาเวลาการล่วงไปของพระพุทธเจ้า ว่าเวลาเท่านั้นเท่านั้น อยู่ห่างไกล ให้ดูหลักธรรมหลักวินัยที่เป็นองค์ศาสดาโดยแทนตถาคตตรงนี้แหละ ให้ดูตรงนี้ ผู้นี้จะไม่ห่างเหิน ไปที่ไหนอยู่กับศาสดา ๆ ตลอดเวลา

ที่นี้เวลาทำจิตให้ถึงที่แล้ว พอบำเพ็ญจิตของเราให้ถึงที่แล้ว ศาสดากับธรรมชาตินี้เป็นอันเดียวกันหมดเลย เหมือนแม่น้ำในมหาสมุทรจะกว้างแคบขนาดไหนก็ตาม น้ำไหลมาจากสายใดก็ตาม พอลงถึงน้ำมหาสมุทรแล้ว เป็นน้ำมหาสมุทรด้วยกันหมด ไม่เรียกว่าน้ำนี้มาจากสายนั้นสายนี้ได้เหมือนแต่ก่อนที่น้ำยังไม่ไหลถึงมหาสมุทร พอไหลถึงมหาสมุทรแล้วเท่านั้น น้ำทุกหยดทุกสายจะเป็นน้ำมหาสมุทรด้วยกันหมด อันนี้จิตพอถึงนี้ปึงเท่านั้น เข้าถึงมหาวิมุตติมหานิพพานเหมือนกันหมดเลย จึงไม่มีที่จะสงสัยศาสดาอยู่ที่ไหนสำหรับท่านผู้สิ้นกิเลสแล้ว ท่านไม่สงสัย ศาสดาอยู่ที่ไหน จำอยู่นี้อันเดียวกัน นั้น นตฺถิ เสยฺโย ปาปิโย ธรรมชาตินี้ไม่มียิ่งหย่อนต่างกัน เรียกว่าเป็นอันเดียวกันไปเลย เหมือนน้ำมหาสมุทร น้ำที่ไหลมาลงอันนั้นเป็นมหาสมุทร นี่ก็เป็นมหาวิมุตติมหานิพพานอันเดียวกันเลย

สำคัญที่คำสอนนี้สอนว่ายังไง ให้ถือเป็นสำคัญมากนะ นี่ละแนวทางที่ซื่อบอกคืออันนี้เอง เคลื่อนจากนี้ไม่ได้ ถ้าเดินตามนี้แล้วเหมือนตามเสด็จพระพุทธเจ้าตลอดเวลา ก้าวเดินตาม ๆ ถ้าห่างจากนี้แล้วไม่มีทาง ศาสดาแท้อยู่กับธรรมกับวินัย พวกนั้นจดจำเอาปฏิบัติตนให้ดี พอถึงที่สุดของจิตของธรรมแล้วเป็นอันเดียวกันเลย เหมือนน้ำสายต่าง ๆ ไหลลงสู่มหาสมุทร เป็นน้ำมหาสมุทรอันเดียวกัน ที่นี้จิตที่บริสุทธิ์ผางขึ้นมานี้เป็นอันเดียวกันหมด ท่านไม่สงสัยที่จะถามกัน ว่าพระพุทธเจ้าองค์ไหน ๆ เป็นยังไง ไม่มี ลงเป็นมหาวิมุตติมหานิพพานหรือเป็นธรรมธาตุเหมือนกันหมดเลย

คือปฏิบัติธรรมนี้สด ๆ ร้อน ๆ นะ ไอ้กิเลสมันคาดเอาเฉย ๆ ว่าพระพุทธเจ้านิพพานเท่านั้นปีเท่านั้นปีมรรคผลนิพพานจะหมดจะสิ้น ๆ มันหมดสิ้นไปกับจิตใจของสัตว์โลก ถ้าสัตว์โลกยังมีความเคารพเลื่อมใสปฏิบัติตามอยู่ นั่นแหละคือเดินตามทางของ

ศาสดาจะถึงความพันทุกข์ไม่สงสัย ถ้านอกจากนี้แล้วแม้จะจับชายจีวรพระองค์อยู่ก็ไม่มี ความหมายอะไร ล่วงเกินธรรมวินัยไม่มีหิริโอตตตัปปะ เก่งกว่าศาสนานั้นละจุม ถ้าเดิน ตามรอยของศาสนานั้นละจะถึงที่สุดจุดหมายปลายทางได้ ให้พากันจำเอานะ เท่านั้นละ วันนี้พูดไม่มาก วันนี้มีอะไรบ้าง หรือมีอะไรให้ยุ่งอีกละ วันไหนยุ่งทุกวัน

ผู้กำกับ เป็นหนังสือนิมนต์ครับ เจ้าคุณอุตรฯกราบอาราธนาแสดงพระธรรม เทศนา เนื่องด้วยพระครูสถิตธรรมวิสุทธิ (หลวงปู่ถิร ฐิตธมฺโม) อายุ ๘๘ พรรษา ๖๙ วิทยฐานะ ป.ธ.เอก อดีตเจ้าอาวาสวัดทิพย์รัฐนิมิตร ต.หมากแข้ง อ.เมือง จ.อุดรธานี ได้มรณภาพลงด้วยโรคหัวใจล้มเหลวเฉียบพลัน ที่โรงพยาบาลศรีนครินทร์ อ.เมือง จ. ขอนแก่น เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ เวลา ๑๐.๐๐ น. คณะศิษยานุศิษย์ได้ ตั้งศพบำเพ็ญกุศล ณ ศาลาเอนกประสงค์ วัดทิพย์รัฐนิมิตร ต.หมากแข้ง อ.เมือง จ. อุดรธานี จะทำบุญบำเพ็ญกุศล ๑๐๐ วัน ในวันพุธที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘ จึง ขอรบอาราธนาพระเดชพระคุณ พระธรรมวิสุทธิมงคล แสดงพระธรรมเทศนาในวัน ดังกล่าว เวลา ๑๓.๐๐ น. ณ ศาลาเอนกประสงค์ วัดทิพย์รัฐนิมิตร จึงกราบเรียนมา เพื่อโปรดทราบ ลงชื่อ พระอุตรคณาจารย์ ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี ธรรมยุต วิชาการเจ้าอาวาสวัดทิพย์รัฐนิมิตร

หลวงตา นี่ละองค์นี้องค์หนึ่ง เราได้ชมเขยท่านตลอดมา ไม่เคยได้ยินว่าท่านดู ใครที่ไหนเมื่อไหร่ไม่มีเลย นิมอยู่ตลอดท่านเจ้าคุณอุตรฯนี้ นิสัยท่านเป็นอย่างนั้น ยัง ไม่เคยเห็นว่าท่านดูท่านดำใครเลย นิมตลอดเวลาเลย นี่เป็นนิสัยแท้ๆ ที่คำดูดำไฮก ฮากจะแสดงขึ้นสักกระยะใดระยะหนึ่งไม่มีเลย เรียบตลอด ก็เหมือนกันกับเราถ้าจะเรียบ อย่างนั้นหัวหลวงตาบัวแตก ต้องปู่ปู่ๆ ตีนุ่นตีนี่ นี่เรียกว่าเรียบเข้าใจไหม มันคนละ แบบ ท่านเจ้าคุณอุตรเป็นอย่างนี้ละ แล้วก็มาระลึกได้ที่นี้ละ มาระลึกได้ตอนนั้นประชุม ใหญ่ ที่วัดโพธิสมภรณ์ ประชุมกันตั้งสองวันไม่เสร็จ เอาเจ้าคณะภาคมาประชุมใหญ่โต เกี่ยวกับบริหารของเจ้าคุณอุปัชฌาย์ ฟาดเสียสองวัน ตอนนั้นเราไม่ได้ไปเกี่ยว ท่านก็ไม่ ได้มาเกี่ยวเรานะ เอาเสียสองวันลงกันไม่ได้เลย

ท่านเจ้าคุณใหญ่วัดโพธิฯนี่นะ เขียนจดหมายน้อยให้เณร จดหมายน้อยเท่านั้น จริงๆ นะ เท่านั้น แต่ก่อนไม่มีรถ เดินตัดมานี่ ให้เณรนั่นถือจดหมายน้อยมา ตอนนั้นเรา ก็ป่วยอยู่ด้วยหากพอไปมาได้ อยู่ เอาจดหมายน้อยมาเขียนให้เราเราก็อ่าน เขียนย่อๆ นะ นิมนต์ท่านอาจารย์ไปดับไฟวัดโพธิฯ โดยด่วน เวลานี้ไฟกำลังไหม้วัดโพธิ นิมนต์ท่าน ไปดับโดยด่วน เท่านั้นแหละ ท่านก็เซ็นชื่อมา เราก็อ่าน พออ่านแล้วก็เตรียมตัวไป สะพายบาตรไปเลย ไปคนเดียวนะ สะพายบาตรตรงแนวเข้าวัดบ้านจิกนั้นละ วัดพระ

ครุฑนี้ทางมันตรงแนวไปนั้น แต่ก่อนไม่มีอะไรมาทิดขวาง สนามอะไรไม่มีเดินตรงแนวเลย ไปก็เข้าไปประชุมเลยละ

แต่ท่านก็ได้อยู่อีกหนึ่ง คือมันหมดทางไปแล้วฟาดตั้งสองวัน เจ้าคณะฟังคณะภาคมาประชุมลงกันไม่ได้เลย ท่านเห็นทำไม่ได้การจึงเขียนจดหมายมาหาเรา ให้ไปดับไฟวัดโพธิฯโดยด่วน เวลานี้ไฟกำลังไหม้วัดโพธิฯ โดยด่วน ก็ด่วนจริงๆ เราสะพายบาตรแล้วบึ่งเลยเซียว ไปถึงแล้วก็ประชุม ที่ชบชั้นก็ตอนนี้นะ ตอนขึ้นเวทีพีดกันเต็มเหนี่ยวเลย คือท่านมอบภาระให้เราหมด พระสงฆ์ที่ประชุมกันอยู่นั้น มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานทางฝ่ายฆราวาส แล้วข้าราชการมาเยอะ อันนี้พระสงฆ์ก็มีจำนวนมากผู้ใหญ่มาประชุม

พอเข้าที่ประชุมแล้วท่านเจ้าคุณองค์นี้ละ ท่านบอก เอ้อ ที่นี้ขอมอบภาระให้ท่านอาจารย์ทั้งหมด เพราะทางวัดโพธิฯประชุมกันได้ ๒-๓ วันแล้ว พูดภาษาของเราว่าไม่มีน้ำยาวังนั้นเถอะ จะคอยน้ำยานี้ละ จะเป็นยาหรือไม่เป็นก็ไม่รู้ แต่ท่านไม่ได้บอกว้างั้นนะ ประชุมตั้งสองวันแล้วไม่สำเร็จ วันนั้นก็หวังพึ่งท่านอาจารย์เท่านั้นละ ขอให้ท่านอาจารย์พูดชี้แจงทุกอย่างด้วยเหตุผลกลไก ถวายท่านอาจารย์ทั้งหมดนะ นี่ประชุมกันมาตั้งสองวันแล้วไม่สำเร็จ นี่ก็รอความสำเร็จอยู่กับท่านอาจารย์เท่านั้น ขอนิมนต์ท่านอาจารย์ชี้แจงเลย เหตุผลกลไกอะไรในการประชุมคราวนี้

พอว้างั้น เริ่มต้นเราก็ซักถามเหตุผลกลไกเป็นมายังไงๆ เรื่องราวเป็นมายังไงๆ ซักไปๆ เหตุผลกลไกลงกันเป็นจุดๆ คือเราเปิดโอกาสให้ พูดคำนี้ถ่าลงจุดนี้แล้วถ้าใครเห็นด้วยให้ยกมือขึ้น ถ้าไม่เห็นด้วยให้ค้านขึ้นมาๆ เราบอกไว้เป็นระยะๆ ซักกันลงจุดไหนๆ แล้วก็ ที่นี้เห็นว้างี้ใครเห็นว่าไง เอา เรื่อยมา ทุกพักยกมือเพียบๆ เลย นี่ละคือเหตุผลเข้าใจไหมละ จะไม่มีอำนาจใดเหนือเหตุผลคือธรรมไปได้ เราซักด้วยเหตุด้วยผล เหล่านี้มีหลักธรรมหลักวินัยเป็นเครื่องยืนยันเป็นแบบเป็นฉบับ ซักถามกันตามหลักธรรมหลักวินัยไป

สรุปความลงเลยว้า ไปประชุมคราวนี้ ๔๕ นาทีตกเรียบร้อย ตั้งแต่ผู้ว่าราชการจังหวัดลงมาถึงข้าราชการหลายท่านที่ไปรวมนั้น ตลอดพระเจ้าพระสงฆ์ลงกันหมดเลย เห็นด้วยโดยสิ้นเชิง พระสงฆ์ยอมรับ ทั้งฝ่ายผู้ว่าราชการจังหวัดยอมรับ แล้วท่านก็หากมีของท่านละ เช่นสัญญายอมรับอะไรตามเรื่องของท่านประชุมกันแหละ ก็เป็นอันว่ายุติ ๔๕ นาที ประชุม ๔๕ นาที พอเสร็จแล้วมันก็เหนื่อยละชิเรา ที่นี้ท่านเหล่านั้นก็ประชุมเราก็เลิก ผู้ว่าราชการจังหวัดก็เลิกใครก็เลิก ยังเหลือแต่พระเถร ๒-๓ ตัวอยู่นั้น เราเหนื่อยเราก็แผ่สองสสิ่ง โอ้ย เหนื่อย

นี่ละที่ได้เห็นขบขันของเจ้าคุณอุตร เราเหนื่อยแฉ่สองสัปดาห์ เหนื่อยมาก พระเถระ ก็นวด ท่านเจ้าคุณอุตรท่านก็นั่งอยู่ข้างๆ เราให้พระเถรนวตเส้นให้ พอเสร็จแล้วอยู่ๆ ท่านก็ขึ้นมา ใครอยากเห็นฤทธิเห็นเดชท่านอาจารย์ของเรา ให้มาดูเวลาขึ้นเวที ให้มาดู เวลาขึ้นเวที ก็เท่านั้นละ เราก็เปรี้ยวไปเลย เรื่องมันแล้วไปแล้วมาหาอุ่นอะไร เรื่องมันก็ แล้วไปแล้ว เราชุ่นะคราวนี้ อุ่นหาอะไรเรื่องมันแล้วไปแล้ว อุ่นหาอะไร เราคอยฟังท่าน จะตอบ นี่ละที่ว่าท่านไม่ละความเรียบร้อยของท่าน พอเราชุ่นท่านอย่างนั้น ท่านก็ออก มันก็น่าอุ่น อุ่นกินเท่าไรก็น่าอุ่นเพราะมีรสมีชาติตลอดไป ท่านพูดนี้่มๆ นะ เราเลยอด หัวเราะไม่ได้ เราเลยหัวเราะ นี่ละท่านนี้่มตลอด เราชุ่นขนาดไหนมาอุ่นหาอะไรๆ เราชุ่น นะ มันก็น่าอุ่น ท่านพูดนี้่มนะ นี่ละองค์นี้ละเป็นนิสัยอย่างนี้เรียบมาตลอด แล้วมีอะไร หมดแล้วนะ

ผู้กำกับ มีรายงานผลปฏิบัติงานพระธุดงค์ธุดาตุเจติย์ วัดอโศการามครบ ตั้งแต่ สร้างมาจนถึงสิ้นเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘ คิดเป็น ๘๓% ของงาน งานทางด้าน ติดตั้งระบบไฟฟ้าดำเนินการไปแล้ว ๒๘% งานกรูเสาทินอ่อนจำนวน ๒๒๔ ต้น ดำเนินการไปแล้ว ๔๐ ต้น งานปูพื้นเจติย์ด้วยแกรนิตดำเนินการไปแล้ว แล้วก็กำลังปู พื้นภายใน ตลอดติดตั้งวงกบประตู ซึ่งการปฏิบัติงานจะแล้วเสร็จบริบูรณ์ในเดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ยอดก่อสร้างทั้งหมด งบประมาณตั้งไว้ ๖๗,๖๕๐,๒๐๐ คว้า ได้ดำเนินการเบิกจ่ายไปแล้ว ๓๗,๐๑๗,๖๘๒ บาท ที่ยังค้างอยู่อีกที่ยังไม่ได้เบิกจ่าย ๓๐,๖๓๒,๕๑๘ บาทคว้า จึงกราบเรียนมาด้วยความเคารพอย่างสูง ลงชื่อ พระญาณ วิศิษฐ์ เจ้าอาวาสวัดอโศการามคว้า หลวงพ่อทองนะคว้า

หลวงตา เท่าที่เราโอนไปวัดอโศการามนี้ดูมัน ๓-๔ ครั้งๆ ละ ๓ ล้าน ดูมัน ๑๒ ล้านแล้ว ที่โอนจากวัดนี้ไปให้วัดอโศการาม ๑๒ ล้าน ให้วัดโพธิ์นี้ ๙ ล้าน สร้าง ตึกติดหนี้เขาก็มามัดคอเราให้ไปแก้วัดโพธิ์ให้ เราให้หมดเลยดูเหมือน ๙ ล้าน หรือ มัน ๙,๕๐๐,๐๐๐ วัดโพธิ์ ทางวัดอโศฯ ๑๒ ล้าน อันนี้ยังไม่เสร็จจะเอาจนกระทั่ง เสร็จถึงจะหยุดได้ ถ้ายังไม่เสร็จก็เอากันเรื่อยอย่างนี้ละ เราพิจารณาเห็นความสำคัญ ของเจติย์อันนี้มากถึงใจเลย เพราะฉะนั้นเราถึงได้เทิดทูน เราไม่ทำอะไรสุมสี่สุมห้านะ เจติย์นี้เราจะอาราธนาพระธาตุของครูบาอาจารย์ทั้งหลายที่เป็นเพชรน้ำหนึ่งๆ เข้ามา รวมอยู่ในจุดนี้ อยู่ในพระธุดงค์เจติย์ วัดอโศการามนี้ทั้งหมด

เพราะฉะนั้นจึงต้องสร้างนี้ให้เหมาะสมกับท่าน เราจะอาราธนาท่านมาบรรจุมา ประดิษฐานไว้ที่นี่ เราจึงได้อุตส่าห์พยายาม เพราะเราเคารพครูบาอาจารย์ทั้งหลาย เหล่านี้เป็นที่รู้จักแล้วกับเรา เราเคารพบูชาตลอดมา แล้วท่านเหล่านี้ละที่จะมาอยู่ที่ เจติย์ใหญ่นี้ ครูบาอาจารย์ เช่น ครูจารย์เสาร์ ครูจารย์มั่นเป็นต้น พระธาตุของท่านๆ

จะเอาใส่ผอบอะไรๆ ตามแต่เห็นสมควรมาตั้งประดิษฐานไว้ที่นั่นให้คนได้กราบไหว้บูชาตลอด ก็มีผู้มาปรึกษาทางวัดโศกการาม เอาไว้ข้างบนหรือข้างล่างดี ข้างบนก็เป็นความเคารพนับถือประเภทเดิม ข้างล่างก็เป็นความเคารพประเภทหนึ่ง ถ้าให้มีความเหมาะสมจริงๆ ก็ให้อยู่ข้างล่างเราว่าอย่างนี้ เพราะข้างบนคนขึ้นลงลำบาก ไปนี้ให้ได้กราบไหว้บูชาทั่วถึงกันหมด เราเห็นอย่างนั้นละ ดูไม่มีอะไรขัดข้อง ข้างบนก็เป็นข้างบน แต่ผลประโยชน์อยู่ข้างล่าง พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากดาวดึงส์ยังมาสู่มนุษย์โลกได้ สอนโลกได้ ไม่อยู่บนดาวดึงส์ที่เดียวไซ้ไหมละ มันก็เข้ากันได้แบบนี้

อันนี้ครูบาอาจารย์ทั้งหลายก็ตามเสด็จพระพุทธเจ้า อยู่ข้างบนก็ได้ลงมาข้างล่างก็ได้ เอา ค้านมา ก็อย่างนั้นแหละ ผลประโยชน์อยู่ที่ตรงไหนๆ เอาจุดนั้น นี่ผลประโยชน์ของประชาชนผู้ที่ไปมาลำบากจะขึ้นได้ยังไง เมื่อยังเข้าไปข้างล่างทั่วถึงกันหมดเข้าได้ทั้งนั้น เราจึงบอกให้อยู่ข้างล่างเราว่า ก็มีเท่านั้น

รับฟังรับชมพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th

และรับฟังจากสถานีวิทยุสวนแสงธรรม กรุงเทพฯ และสถานีวิทยุอุดร

FM 103.25 MHz